

17 בנובמבר 2021

מדיניות הקרן לעניין החזר הוצאות שיקום של מחצבה שהוכרזה כנטושה

נוסח מעודכן בהתאם להחלטת הנהלת הקרן מיום 17 לנובמבר 2021

פרק א' - כללי

הקרן לשיקום מחצבות

1. חלק י"ג לפקודה, כהגדרתה להלן, נושא את הכותרת "שיקום מחצבות" והוא מהווה את ההסדר הראשוני לשיקום מחצבות בישראל, כפי שתוקן בשנת 1973.
2. מכוחו של סעיף 120 לפקודה, תוקנו תקנות המכרות (קרן לשיקום מחצבות), תשל"ח-1978 (להלן – "תקנות הקרן"), המסדירות את תפקידיה של הקרן לשיקום מחצבות (להלן – "הקרן" או "הנהלת הקרן" לפי הענין) ואת דרכי פעולתה.
3. הקרן הינה תאגיד סטטוטורי עצמאי, כשיר לזכויות וחובות¹.

מטרות הקרן

4. מטרתה הראשונה והמרכזית של הקרן היא, להבטיח את אפשרות שיקומן של כלל המחצבות הנטושות בישראל (לרבות מחצבות ששיקומן עתיד), באופן ששייב את מקרקעי החציבה למאזן הקרקעי של ישראל. שיקום כאמור יתוכנן ויבוצע, בין באמצעות הקרן ובין באמצעות אחרים.
5. סמכותה של הקרן לממן החזר הוצאות שיקום, קבועה בתקנה (2)5 לתקנות הקרן. הוראת התקנה קובעת כי, הנהלת הקרן רשאית להחליט על החזר הוצאות השיקום, כולן או מקצתן, לשם ביצוע תכנית שיקום לפי סעיף 116 לפקודת המכרות.

"ההסדר הסטטוטורי בנושא שיקום מחצבות נקבע בתיקון משנת 1973 של פקודת המכרות על ידי הוספת חלק יג' לפקודה שכותרתו "שיקום מחצבות". תכליתו של הסדר זה היא לשקם מחצבות לאחר הפסקת פעילות החציבה בהן, כדי לרפא את הפגיעה בנוף הנגרמת עקב פעולות החציבה וכדי לאפשר את ניצול השטח המשוקם לטובת הציבור בהתאם לייעוד הקרקע."²

¹ לעניין אישיותה המשפטית של הקרן והסמכויות המוקנות לה נא ראו פסק דינו של כב' המשנה לנשיאה ריבלין (כתארו אז) ן בעניין **בג"ץ 890/03 אדם טבע ודין ואח' נ' שר האוצר ואח'**.

² עת"מ (ירושלים) 269/07 **התאחדות קבלני התשתיות ומפעילי הצמ"ה נ' הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים ואח'**. פסק דינו של כב' השופט יונתן עדיאל.

עמוד 2 מתוך 7

6. תקנה 8 לתקנות הקרן מפרטת את סוגי הפעולות, בגינן רשאית הנהלת הקרן לאשר החזר הוצאות ואילו הן:

6.1 הכנת תכנית שיקום.

6.2 הכנת תקציב לשיקום.

6.3 שיקום פני השטח.

6.4 שינוי פני השטח לצורך שיקומו.

7. תקנה 6 לתקנות הקרן, מאפשרת לקרן לקבוע כי, לא תשתתף כלל במימון פרויקט שיקום.

בהתאם להוראת התקנה האמורה, רשאית הקרן לממן, באופן מלא או חלקי, פעולות הנכללות בגדר אחת או יותר מהפעולות המפורטות במסמך מדיניות זה. לחלופין לקבוע כי לא תשתתף כלל במימון השיקום.

8. הגדרות

למונחים המפורטים להלן תהיה במסמך זה המשמעות הרשומה בצידם:

"הפקודה" – פקודת המכרות [נוסח חדש]

"המפקח" – המפקח על המכרות אשר מונה על פי הוראות סעיף 4 לפקודה.

"הודעת שיקום" – כהגדתה בסעיף 113 לפקודה.

"חוק התכנון" – חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965

"חוק הניקוז" – חוק הניקוז וההגנה מפני שטפונות, תשי"ח-1957.

"מחצבה" – מקום המשמש לכרייה ולחציבה של חומרי גלם ויכול שכלול מתקנים;

"כרייה" – פעולת כרייה ואיסוף של חול וחומר ואדי. מובהר כי מסמך זה אינו מתייחס למכרות ו/או לפעולות המבוצעות במכרה.

"מיצוי חומר גלם" – ניצול מיטבי של חומרי הגלם בשטח המחצבה.

"מתקנים" – מתקנים להפקת חומרי גלם ולטיפול בהם, וכן מערכי גריסה וניפוי, מיון ומיחזור של פסולת בנין ועודפי עפר.

"שיקום מחצבה" – פעולות בשטח של מחצבה או בשטחו של תחום השפעה כהגדרתו להלן, שנועדו להתאמת פני השטח שהופרו, עקב פעולות כרייה וחציבה ופעולות הכרוכות בהן או הנלוות להן, לצורך התאמתן לייעוד הקרקע החדש, כפי שנקבע בתוכנית תקפה כדון, במטרה לשקם את פני השטח ולהשיב את המקרקעין למאזן הקרקעי של המדינה.

שיקום מחצבה יכול שיהיה אקסטנסיבי או אינטנסיבי בהתאם לשיקולי תכנון ומאפייני המחצבה והאזור בו היא מצויה והוראות התכנון החלות על השטח ויכול שיהיה שיקום אקולוגי.

שיקום אינטנסיבי – יכול בין היתר, שינוי והתאמת פני השטח לייעודם החדש, הסדרת מפגעי בטיחות ופעולות התואמות את הוראות מדיניות הקרן כפי שהיא מפורטת כאן, בהתאם להחלטות הנהלת הקרן.

עמוד 3 מתוך 7

שיקום אקסטנסיבי - יכול פעילות מזערית להסדרת פני השטח בדגש על בטיחות, תוך השארת מרבית "עבודת השיקום" או כולה לאיתני הטבע. שיקום כאמור יכול שיבוצע במלואו, במקרים מתאימים, באופן טבעי וללא התערבות מלאכותית.

"חציבה משקמת" – פעולות כריה וחציבה וכל הכרוך בהן, המבוצעות במסגרת פעילות שיקום מחצבה כהגדרתו לעיל, ונועדו להשלמת מיצוי חומרי הגלם מחד ולקידום הסדרת פני השטח במסגרת עבודת השיקום מאידך, והכל בהתאם לתוכנית שיקום ועל פי האמור בסעיף 9 להלן במסמך זה.

"מימון" – בכל מקום במסמך זה, בו נזכרת אפשרות של מימון מלא או חלקי של הקרן, יבוצע המימון בדרך של ביצוע בפועל של העבודות הנדרשות, על ידי הקרן באמצעות בעל זכות הסירוב הראשון או באמצעות הזוכה במכרז שערכה הקרן, לפי העניין. בכל מקרה, לא תממן הקרן אלא פעולות לשיקום מחצבה שבוצעו על ידה באחת משתי דרכים אלה, על פי תוכנית שיקום שאושרה על ידה או כל חלק מתוכנית כזו.

"תחום השפעה" – שטח המקיף מחצבה כפי שנקבע בתכנית מפורטת לכרייה ולחציבה, שבתחומו מוטלות הגבלות על השימושים המותרים כתוצאה מהקמת המחצבה והפעלתה.

"תוכנית שיקום" – תוכנית מאושרת ותקפה החלה בשטח מחצבה ו/או בתחום השפעה, אשר קובעת ייעוד חדש לשטח³, לאחר סיום פעולות הכרייה והחציבה והיא אחת מאלה: (1) תוכנית על פי חוק התכנון, מכוחה פועלת ו/או פעלה המחצבה, ככל שהיא כוללת הוראות לשיקום המחצבה ו/או כל חלק ממנה; (2) תוכנית לשיקום מחצבה שהוכנה על פי הוראות חוק התכנון וממנה ניתן לגזור היתרי בניה; (3) תוכנית החלה ברצועת נחל שהיא מקרקעי יעוד ואשר אושרה לפי חוק הניקוז⁴.

9. תנאי מוקדם לבחינת אפשרות שיקומה של מחצבה או כל חלק ממנה ע"י הקרן, הוא הודעת המפקח להנהלת הקרן, אודות הסכמתו לביצוע השיקום נוכח מיצוי חומרי הגלם במתחם החציבה המדובר. לחלופין – ככל שנותרה יתרת חומרים לחציבה, בתנאים או בנסיבות בהם סבור המפקח כי לא קיימת אפשרות מעשית להשלמת החציבה הנדרשת – תותנה פעילות השיקום בביצוע "חציבה משקמת" בתנאים ובכמויות אותן יקבע המפקח, ובכפוף לקבלת רישיון חציבה מתאים שיוצא על ידו או לחלופין בפטור מרישיון כאמור, הכל לפי שיקול דעתו של המפקח.

³ למעט בהתייחס לשטח של רצועת נחל, הנזכר בהמשך הסעיף, אשר ביחס אליו אין נקבע ייעוד חדש אלא מבוצעת הסדרה של תוואי הנחל.

⁴ הוראות חוק הניקוז קובעות את סמכויותיה של ועדת תכנון מחוזית המסורות לה מכח פקודת בנין ערים 1936 אשר בוטלה בהתאם להוראת סעיף 270 לחוק התכנון אשר החליף אותה. ניתן לראות תוכנית ניקוז כעומדת בדרישתו של סעיף 117 לפקודה לעניין היותה תוכנית שיקום.

עמוד 4 מתוך 7

10. מזכירות הקרן תבדוק האם קיים תכנון תקף, המאפשר ביצוע עבודות שיקום. עוד תבדוק מזכירות הקרן, האם בעלי הקרקע מסכימים לביצוע שיקום על פי התכנון הקיים או לחלופין, מבקשים לתקן את התוכנית הקיימת ו/או להכין תוכנית אחרת.
11. היות ומשאבי השיקום מוגבלים, מעצם טבעם, יש לתעל את משאבי הקרן באופן שיבטיח את האפשרות לפעול לשיקומן של כלל המחצבות הנטושות בישראל, בין באמצעות הקרן ובין באמצעות אחרים.
12. כל בקשה לשיקום מחצבה, תסווג על ידי הקרן בהתאם לייעוד החדש של השטח. תערך אבחנה בין ייעוד למטרות כלכליות/מסחריות ו/או למטרות תעשייה לעומת ייעוד למטרות ציבוריות ו/או שיקום נופי. בהתאם לסיווג זה תקבל הקרן את החלטותיה על פי המדיניות המנחה להלן. בשטחים שייעודם משלב כמה תכליות, תשקול הקרן אפשרות של שיקום החלקים המיועדים לשימוש של הציבור הרחב, מקום שתמצא לנכון לערוך אבחנה כאמור.
13. החלטותיה של הקרן, כפי שהן מפורטות במסמך מדיניות זה, הינן החלטות עקרוניות, אולם ביצוע בפועל של פעולות שיקום במחצבה נתונה, מותנה בהתקיימם המצטבר של כלל התנאים המוקדמים להלן:
- 13.1 קיומה של תוכנית שיקום. בהעדר תוכנית שיקום, רשאית הקרן ליטול על עצמה את הכנתה של תוכנית כאמור, לאחר ובכפוף לקבלת הסכמתו של המפקח, במסגרת תפקידו כחבר בהנהלת הקרן. פעילות השיקום תבוצע בהתאם לתוכנית, לאחר אישורה ובכפוף לו.
- 13.2 קבלת הסכמתו של בעל הקרקע לביצוע פעולות השיקום על פי תוכנית השיקום.
- 13.3 קבלת אישורו המוקדם של המפקח, כמפורט בסעיף 9 לעיל.
- 13.4 לשם ביצוע עבודות שיקום (להבדיל מפעולות תכנון) תידרש בנוסף, הודעת שיקום כהגדרתה בסעיף 8 לעיל.

פרק ב' - תכנון השיקום

14. הקרן תשתתף במימון בדיקות, סקרים ומחקרים, ככל שהם דרושים לפי שיקול דעתה, לעניין שיקומה של מחצבה מסוימת או לשיקומן של מחצבות מסוג מסוים, או לאופן הביצוע המיטבי של עבודות שיקום מסוג מסוים. הנהלת הקרן תאשר מימון לעניין זה בכפוף להוראת תקנה 45(4) לתקנות, לרבות סמכויות עזר הנגזרות ממנה. הפעולות המנויות בסעיף זה תוגדרנה כפעולות תכנון, לעניין סעיף 13.4 לעיל.
15. הקרן תשתתף במימון הכנתן של תכניות שיקום בכל רמות התכנון, לרבות הכנת נספחים נדרשים ו/או מסמכים מקצועיים נלווים על פי דרישות וועדות התכנון או גורם מקצועי מוסמך על פי כל דין. ככלל, אין נדרשת הכנת תסקיר השפעה על הסביבה במסגרת תוכנית שיקום, נוכח מהותו של השיקום כפעולה המיטיבה עם הסביבה. עם זאת, מקום שהדבר יידרש לשם מימוש אפשרות השיקום, תהיה הקרן רשאית להחליט להשתתף במימון תסקיר כאמור או בהכנת מסמך סביבתי לפי העניין. בנוסף, הנהלת הקרן תשמור לעצמה שיקול דעת לממן נספחים נדרשים, כגון נספח תחבורה או נספח ניקוז, או ייעוץ אקולוגי, מקום בו התוכנית מייעדת את השטח לצרכי ציבור, להבדיל מצורך מסחרי ו/או כלכלי. בכל מקרה, השתתפותה של הקרן בהכנת מסמכים ו/או ביעוץ כאמור, תהיה רק במקום שבו, לדעת הנהלת הקרן, משרתים נספחים אלה, באופן ישיר, את תכלית השיקום.
16. בהמשך לאמור בסעיף 15 לעיל, הקרן תשתתף במימון הכנת מסמכי תכנון ותקציב שיקום לפי הפירוט להלן:
- 16.1 תכנית שיקום, על פי הוראות חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965.
- 16.2 תכנית שיקום, על פי הוראות חוק הניקוז.
- 16.3 תכניות עבודה מפורטות לביצוע השיקום.

עמוד 5 מתוך 7

16.4	נספחים תכנוניים/גיאולוגיים/סביבתיים הנדסיים נדרשים לביצוע השיקום, כמפורט להלן.
16.4.1	חוות דעת מקצועיות נדרשות.
16.4.2	אומדן מתכנן.
16.4.3	מפרטים טכניים.
16.4.4	תכניות עבודה מפורטות.
16.4.5	כתבי כמויות.
16.4.6	מסמכי מכרז על נספחיהם.

פרק ג' - בחינה מקדמית של השתתפות הקרן במימון השיקום

הנהלת הקרן תשקול בין היתר גם את השיקולים הבאים, בטרם תכריע אם לאשר את השתתפות הקרן במימון וביצוע פרויקט שיקום פלוני אם לאו:

17. אפשרות שיקומו של השטח ב"שיקום טבעי", על ידי תהליכים טבעיים ללא צורך בהסדרה מלאכותית, באופן המתאים לטבעו ומיקומו של השטח ולייעודו העתידי.

18. מידת ההיתכנות המעשית של ביצוע הפרויקט, ללא מימון הקרן ו/או במימון חלקי של הקרן, ביחס להיקף המימון המבוקש ממנה. הנהלת הקרן תהיה רשאית לצמצם ואף לבטל את השתתפותה במימון פרויקט שיקום, אשר בחינתה מצביעה על קיומה של אפשרות מעשית כי יבוצע גם ללא השתתפותה.

19. בנוסף ובהמשך לאמור בסעיף 12 לעיל ובסעיף 18 לעיל, הנהלת הקרן תבחן במסגרת שיקוליה, מהו ייעודו התכנוני החדש של השטח המיועד לשיקום. תערך אבחנה בין יעוד ציבורי לשטח ציבורי פתוח ו/או יעוד ציבורי אחר, לרבות שיקום נופי ובין יעוד מסחרי ו/או יעוד לתעשייה. הנהלת הקרן תשקול באהדה השתתפות בהיקף גדול יותר, בפרויקטים לשיקום שייעודם החדש הוא ציבורי.

20. ככלל, ביצוע שיקום יותנה בקיומו של גורם-אחראי אשר ייטול על עצמו מחויבות ברורה ותקפה למימון הוצאות התחזוקה של השטח, לאחר גמר ביצוע השיקום, בהתאם לאופי התחזוקה הנגזר מאופיו של השיקום, היקפו והשימושים העתידיים להם הוא מיועד, וכן לאחריות הכוללת לשטח המשוקם, לשהים ולמבקרים בו, ואשר חתם עם הקרן על הסכם, בנוסח שאושר על ידי הקרן, הכולל התחייבות לרכישת פוליסות הביטוח הנדרשות.

פרק ד' – שיעור ההשתתפות במימון וביצוע פרויקט שיקום

21. אישור המימון יתייחס אך ורק לסעיפים מוגדרים מראש, הכרוכים בביצוע תכנון ו/או ביצוע השיקום בפועל, בהתאם לעקרונות מסמך מדיניות זה, כפי שיושמו בפועל על ידי הנהלת הקרן. בנוסף, יקבע אחוז ההשתתפות של הקרן, באותם הסעיפים שמימנם אושר. אחוז המימון יכול שיהיה זהה לכלל הסעיפים ויכול שישתנה ביחס לסעיפים מסוימים. כמו כן, המימון הכולל או מימנם של סעיפים מסוימים, יכול שיהיה מותנה בקיומם של תנאים מוקדמים.

עמוד 6 מתוך 7

22. שיעור השתתפות הקרן בסעיפי ההשתתפות שלה בתקציב השיקום, יקבע, בין היתר בהתחשב בהיקף המימון של הקרן בפרויקט כולו. ככל שהיקף ההשתתפות של הקרן במימון הפרויקט כולו יהיה נמוך יותר, תשקול הנהלת הקרן באהדה, הגדלת היקף המימון בסעיפים שאושרו על ידה.
23. הנהלת הקרן תהיה רשאית, מקום שמצאה לנכון לעשות כן, להגביל את היקף השתתפותה במימון הפרויקט, בסכום נומינאלי ולקבוע כי בכל מקרה, תקרת המימון של הקרן לא תעלה על סכום שנקבע מראש. הודעה בדבר קביעת התקרה כאמור, תימסר לכלל הגורמים המעורבים במימון פרויקט השיקום, טרם תחילת ביצועו.
24. בהתייחס לשיקום שטח המיועד למטרה ציבורית - הנהלת הקרן תעשה מאמץ לאתר גורמים נוספים אשר ישתתפו במימון השיקום ו/או בתחזוקתו.

פרק ה' – קביעת סוגי העבודות והשירותים שהקרן תשתתף במימון

- להלן סוגי העבודות והשירותים שהקרן רשאית להשתתף במימון, בהיקף ובתנאים שיקבע על ידה:
25. ביצוע עבודות שיקום נופי תוך שימוש בחומרי גלם משטח המחצבה ו/או חומרי גלם מובלים (לרבות מעובדים), על פי תכנית שיקום. ככלל, לא יובאו חומרים לצורך מילוי בורות החציבה, אלא לכל היותר לשם תיקון המפלסים.
26. הקרן תעודד ניצול חומרי גלם קיימים בשטח המחצבה לשם ביצוע השיקום, לרבות כאלה הדורשים עיבוד לשם התאמתם לצרכי ביצוע השיקום.
27. הקרן תתיר חציבה משקמת לצרכי ביצוע השיקום, מקום שהדבר תואם את תוכנית השיקום, בכפוף לקבלת אישורו המקצועי של המפקח.
28. ביצוע עבודות תשתית ו/או הסדרת דרכי גישה לאתר המשוקם (לרבות הנחת מצעים וסלילה), כאשר המדובר בשטח המיועד למטרה ציבורית ועתיד לשמש את כלל הציבור. "תשתית" לעניין סעיף זה משמעה: סלילת דרכים ו/או ביצוע התשתית לשם הנחת קווי ביוב וניקוז ו/או קווי מים ו/או חשמל ובלבד והיא חיונית לקיום הפרויקט ונדרשת בשיעור מידתי ביחס להיקף הכספי של עלות הפרויקט בשלמותו. ("עלות הפרויקט" לעניין סעיף זה פירושו, חלקה של הקרן במימון עלות הפרויקט בלבד). סעיף זה כפוף לאמור בסעיף 29 להלן.
29. ככלל, בכל הנוגע לביצוע עבודות תשתית, כהגדרתן בסעיף 28 לעיל, הקרן תתמקד בביצוע עבודות העפר הנדרשות בלבד. הנהלת הקרן תהיה רשאית לחרוג מהנחיה זו במקרים בהם תמצא הצדקה מיוחדת לכך, בהתייחס לשטחים המיועדים לשימוש ציבורי, בלבד.
30. ביצוע התאמות נדרשות לשם הנגשת האתר המשוקם לטובת אנשים עם מוגבלות.
31. ביצוע עבודות גינון והשקיה לרבות התקנת מערכת השקיה.
32. ביצוע עבודות הנדרשות לצרכי בטיחות המבקרים באתר, לרבות אך לא רק: יישור פני השטח, ייצוב המדרונות, הקמת גדרות, הצבת שילוט מתאים, כיסוי בורות ו/או מקורות מים וכל עבודה ו/או פעולה אשר לגביהן השתכנעה הנהלת הקרן כי יש בהן צורך בטיחותי.
33. במקרים מיוחדים, בהם האתר המשוקם מצוי בסביבת מגורים או בסמוך לה, והקרן השתכנעה כי, מטעמי בטיחות הציבור דרוש להתקין תאורה, לרבות תשתית החשמל התומכת בכך, ועוד השתכנעה כי אין ביכולתו של הגוף המנהל את המקרקעין לממן זאת ו/או למצוא מקור מימון חיצוני לכך, תשתתף הקרן בעלות התקנת התאורה על כל הכרוך בה, במידה המזערית ההכרחית הדרושה מטעמי הבטיחות, והכל לפי שיקול דעתה של הקרן.

עמוד 7 מתוך 7

34. טיפול בסילוק צמחיה המוגדרת כ"מין פולש", ככל שהיא כלולה ברשימת המינים הפולשים שהוכרה ע"י הקרן, כפי שתעודכן מעת לעת, וככל שיש בכך כדי לתרום להצלחת ביצוע השיקום ו/או תחזוקתו לאורך זמן. עבודות ופעולות על פי סעיף זה תוגדרנה כעבודות שיקום לעניין התנאים המפורטים בסעיף 13.4 לעיל.
35. במקרים מיוחדים, הנהלת הקרן תהיה רשאית, על פי שיקול דעתה, לאשר ביצוע עבודות הדרושות למניעת עיכוב משמעותי של אפשרות השיקום של המחצבה, ובלבד שעלות עבודות אלו לא תעלה על כרבע מעלות ביצוע השיקום המתוכנן. ("ביצוע השיקום" לעניין סעיף זה פירושו, חלקה של הקרן במימון ביצוע השיקום בלבד).
36. באתרים המיועדים לשיקום למטרות מסחריות ו/או לתעשייה, הנהלת הקרן תשקול להשתתף בביצוע חלק מעבודות העפר בלבד, בין היתר, בהתחשב בסדרי העדיפות שלה ובתקציבה.
37. ככלל, הקרן לא תממן ולא תשתתף במימון פעולות הנדרשות לצורך ניקוי ו/או סילוק פסולת שנשפכה באתר של מחצבה נטושה. הקרן תהיה רשאית לחרוג מהנחיה זו, במקרים בהם תמצא הצדקה מיוחדת לכך ובלבד שימצא מקור נוסף אשר ישתתף במימון הטיפול הנדרש בפסולת.
38. ככלל, הקרן לא תממן ולא תשתתף במימון שיקום מחצבות עתיקות, כמשמעותו של המונח "עתיקה" בחוק העתיקות, למעט השתתפות במקרה בו נדרש שיקום בשל פגיעה סביבתית - נופית או בטיחותית.
39. הנהלת הקרן תשקול השתתפות במימון פעולות שימור מבנים ומתקנים, והצגת היסטוריית החציבה במחצבות, הכל בתנאים ובהיקף שיקבעו על ידי הנהלת הקרן לפי שיקול דעתה.
40. הנהלת הקרן תשקול השתתפות במימון שילוט הכוונה וכן שילוט הדרכתי באתרים ששוקמו על ידה, ככל שסברה ששילוט כאמור הינו השלמה נדרשת להסברת פעולת השיקום ו/או הערכים המצויים באתר שנשפו ו/או הוצגו בעקבות השיקום ו/או לעבודה שביצעה הקרן במקום. עצם ההשתתפות במימון כאמור, לרבות התנאים לו והיקפו, יקבעו על ידי הנהלת הקרן על פי שיקול דעתה ובאפשרות המימון על ידי גורם חלופי. בכל מקרה תממן הקרן שילוט מתאים, לפי שיקול דעתה, המציין את ביצוע עבודות השיקום על ידי הקרן.
41. הקרן תשקול השתתפות במימון אמצעי הצללה, הצבת שולחנות וספסלים, מקום בו סברה שהמדובר בצורך חיוני לפעילות באתר המשוקם, ובהעדר מקור מימון זמין חלופי לביצועו, או בהתקיים נסיבות מיוחדות אחרות המצדיקות זאת, לפי דעתה, והכל ובלבד שהמדובר באתר הפתוח לרווחת הציבור.
42. הקרן תשתתף, בתנאים ובהיקף לפי שיקול דעתה, בשיקום מחצבות החושפות תופעות טבע ייחודיות תוך השתתפות במימון הצגתן.
43. הקרן תשקול להשתתף במימון שימושים דקורטיביים בקירות מחצבה ואלמנטים קישוטיים, במקום המיועד לקהל הרחב ובלבד שהדבר תואם את תוכנית השיקום.
44. הקרן תממן שיקום מחצבות באפיקי נחלים וסביבתם, בהם התבצעה כרייה או חציבה, לרבות בנית גביונים ורכישת חומר הגלם לביצוע השיקום והובלתו לאתר, מקום שהדבר נדרש. היקף השתתפותה של הקרן בביצוע שיקום כאמור, תעשה בהתחשב באמות המידה המפורטות לעיל ותוך התחשבות באמצעי המימון של רשויות הניקוז.
45. הקרן תממן הקמת תשתית למגרשי ספורט פתוחים, ברשויות מקומיות השייכות לאשכולות 1, 2 ו- 3 במדרג הסוציו אקונומי שקבע משרד הפנים, תוך התחשבות באמצעי המימון העומדים לרשות הרשויות בין היתר לעניין דרישות התחזוקה של מתקני הספורט.
46. הקרן תממן הקמת תיאטרון פתוח תחת כיפת השמיים, תחת מגבלות תכנון שקבעו ועדות התכנון ובלבד שימצא גורם מתאים, להנחת דעתה של הקרן, אשר ייטול על עצמו את המחויבות לתחזוקת התיאטרון למשך 25 שנה לפחות.